

Örnutfodringen vintern 1989/90

Gunnar Lignell

Säsongen 1989/90 var det åttonde året som åtlarna i Västmanland var anslutna till riksföreningen ÖRN-72. Riksföreningen bedrev utfodring vid drygt 30 åtlar denna säsong. Åtlarna är huvudsakligen belägna i Västsverige. Vädermässigt var säsongen långt ifrån normal. Höstvädet övergick tillfälligt till vinter i slutet av november, men redan till jul hade vintervädret fått ge vika för varmfuktig atlantluft. Januari och februari blev rekordvarma, februari månad den varmaste någonsin.

Arbetsinsatsen vid åtlarna

Åtlingen kom igång under tidsperioden 22 oktober till den 14 december. Köping är liksom förra säsongen först ut med åtlingen. Västerås-åteln bedrev utfodringen mycket sporadiskt under säsongen, varför jämförelser med föregående säsonger måste ske med detta i vetskap. Således minskar antalet utfodringsstillfällen med drygt 30 till 103. Mängden utlagt foder minskar likaså med 3 800 kilo eller med 33 %. Även mängden utlagt foder per utfodringsstillfälle minskar från 85,7 kg föregående säsong till 74,5 kg denna säsong. Under de hittills genomförda åtta utfodrings säsongerna har nära 85 ton foder lagts ut vid 908 tillfällen. Säsongens arbetsinsats framgår av tabell 1.

Örnobservationer vid åtlarna

Både antalet havsörnar och kungsörnar minskar vid åtlarna jämfört med föregående säsong. Rannäs-åteln är den enda åteplats som inte har besök av havsörn, medan Köping för-

utom sina havsörnar har endast en kungsörn på åteln. Glädjande många subadulta havsörnar har observerats, 6 mot i medeltal 2,7 för perioden 1982-89. Antalet riktigt unga havsörnar är lika många som föregående säsong och lika stort som medeltalet observerade 1982-89 (1,9). När det gäller kungsörnar vid åtlarna är det endast de subadulta fåglarna som i antal överstiger medeltalet för säsongerna 1982-89 (12,9). Både de gamla och de juvenila fåglarna har mycket låga siffror för säsongen. Kanske de gamla fåglarna är trogna sitt revir under en varm vinter? Men vart tar de unga kungsörnarna vägen? Detaljerade siffror på åldersfördelningen under säsongerna 1982-89 kan den intresserade finna i Lignell (1990). Observationerna under den senaste säsongen redovisas i tabell 2.

Åtlingsansvaret

Att åtla en hel vinter är tungt och hårt arbete och trots att kylan inte varit svår är fodertransporterna extra tunga när pulkan skall dras på barmark. Transporter, observationssamordning, räkningsdagar, foderragning m.m. samordnas av en åtelnsvarig. Liksom tidigare säsonger genomfördes två samordnade räkningshelger för samtliga ÖRN-72:s åtlar.

Under vintern 1989/1990 fungerade följande personer som åtelnsvariga: Niclas Backström (Västerås), Bo Eriksson (Västerfärnebo), Karl-Gunnar Johnsson (Ramnäs), Raimo Laurila (Fagersta) och Göran Nilsson (Köping).

Ekonomi

Ekonomiskt har åtlingen möjliggjorts genom bidrag från Stiftelsen för turism och friluftsliv

Fagerön mot Fogdön. Havsörnsparret har luftelekar. Teckning: Gunnar Forsman.

i Västmanlands län (Ängsögruppen), Rotehållarnes i Västmanland besparingsfond, Stora Skog, Surahammars och Fagersta kommuner samt länsstyrelsen i Västmanlands län. Till alla dessa samt till alla dem som genom sina arbetsinsatser gjort åtlingen möjlig riktas ett varmt tack.

ÖRN-72:s postgirokonto 83 36 72-9, står öppet för alla som vill bidra till detta betydelsefulla arbete för våra största rovfåglar.

Litteratur

Lignell, G. 1990. Örnutfodringen vintern 1988/89. *Fåglar i Västmanland* 21: 27-29.

Gunnar Lignell
Jaktplansgatan 1 B
723 48 Västerås

Tabell 1. Arbetsinsats säsongen 1989/90. Västmanlandsåtlarna.

Åtel	Start	Slut	Antal utfodringar	Mängd utlagt foder	Extra upphuggning
Västerfärnebo	3.12	3.3	10	2200	-
Fagersta	25.11	2.4	39	1725	-
Ramnäs	25.11	10.3	20	1610	-
Västerås	14.12	11.2	5	490	-
Köping	22.10	27.2	29	1650	-
Summa			103	7675	0

Tabell 2. Observationer säsongen 1989/90. Västmanlandsåtlarna.

Åtel	Havsörn			Kungsörn		
	Ad.	Subad.	Juv.	Ad.	Subad.	Juv.
Västerfärnebo	1	-	1	-	3	1
Fagersta	1	3	1	2	6	2
Ramnäs	-	-	-	1	3	-
Västerås	2	1	-	-	2	-
Köping	2	1	-	-	1	-
Summa	6	5	2	3	15	3